СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 300. Джерзи Сіті, Н. Дж., вторник, 27. грудня, 1927. VOL. XXXV. No. 300. Jersey City, N. J., Tuesday, December 27, 1927. THREE CENTS

СУД ПРИЗНАЄ ЦЕРКОВНИЙ МАЄТОК У КАРНЕҐІ Й МІКІЗРАКС ҐРОМАДАМ

СУД ПРИКАЗУЄ ЕПИСКОПОВИ ВІДДАТИ ДО 30 ДНІВ „ДІД" ҐРОМАДІ.

ПИТСБУРГ, Па., 23. грудня. — Стейтовий суд розглядав нині позви українських церковних греко-католицьких громад у Мекізраксі та Карнегі проти епископа Богачевського та своїм рішенням признав слушність громадам.

Суд приказав епископови віддати громадам „дід" до 30 днів.

ЦІЛИЙ КРАЙ ОБУРЕНИЙ ЗА ПОСТУПОВАННЄ ФЛЬОТНОГО УРЯДУ

КОНГРЕС ХОЧЕ ВЕСТИ СЛІДСТВО В СПРАВІ „ЕС-ФОР".

ВАШИНГТОН, 23. грудня. — У цілому краю знимається обурення проти поступовання департаменту фльоти в справі затоплення підводного судна „Ес-Фор". Се обурення проявилося навіть у конгресі, де ріжні конгресмени і сенатори жадають рішенного розведення ширшого слідства над цілою подією.

Сильний удар департаментови фльоти завдали пані Фич і Меквистон, тітки поручника Фича, жертви катастрофи, які в публичнім листі до Вилбера, секретаря (міністра) фльоти, пятнували поступовання департаменту фльоти.

Під натиском публичної опінії Вилбер вибирається на місце катастрофи.

ВЕР БОРОНИТЬСЯ ПЕРЕД ЗАКИДАМИ ОБМАНУ.

СЕНАТОР ПОДАЄ ВІДПОВІДЬ СЕНАТОВОМУ КОМІТЕТОВИ

ВАШИНГТОН, 23. грудня. — Вилієм Вер, якого вибір сенатором конгресу заквестіоновано через за великі видатки на вибори, предложив комітетови, що має верифікувати його вибір, свою оборону. Вер нападає в ній на своїх противників, кажучи, що він не поповняв ніяких обманьств та що він вибраний правно. Він каже, що як перерахують голоси, то його вибір стане ще певнійшим.

ЗВІЛЬНЕННЄ ОБЖАЛОВАНИХ АНТИ-ФАШИСТІВ.

СУДДЯ ПРИЗНАЄ ВИРОК СПРАВЕДЛИВИМ.

НЮ ЙОРК, 23. грудня. — По вісьмох майже годинах нарад присяжні судді, що розглядали справу італійських імігрантів Кальоґера Ґрека й Доната Карільо, обжалованих за вбивство фашиста Карісі підчас американського свята декорування гробів, рішили, що обжаловані не поповнили закиненого їм злочину. Їх сейчас звільнено з тюрми, де вони пересиділи понад 5 місяців. Звільняючи їх, суддя признав вирок справедливим.

Вирок є тяжким ударом для фашистських організацій в Америці.

ТРОХ РОБІТНИКІВ УТОПИЛОСЯ ПІДЧАС ПРАЦІ В РІЦІ

НЮ ЙОРК, 23. грудня. — Трох робітників утратило життя через небувалий випадок. Працювали вони при закладанню підмурован для моста, що має бути проведений понад ріку Гудсон коло Еджвотера, в стейті Ню Джерзі. Як звичайно, робітники працювали в кесонах, себто величезних бочках, спущених у воду.

Підчас праці, коло пів до шестої години сполудня, прірвався чомусь бік одного такого кесона, і до середини ввірвалася вода з намулом. Трох робітників погибло на місци, а їх двом товаришам удалося втекти по драбині в гору.

ГИКМЕНОВІ ВИКРУТИ НЕ ВДАЮТЬСЯ.

ПЕНДЕЛТОН, Ореґон, 23. грудня. — Вилієм Едвард Гикмен, якому поліція закидує вбивство 12-літної дівчини Маріяни Паркер, у своїх зізнаннях перед поліцією далі стоїть при своїх перших зізнаннях, що він дівчини не вбив, а вбив її спільник його злочину, Андру Креймер. Та поліція доказала Гикменови відразу, що Креймер не міг брати участи в злочині, бо в день злочину він сидів у тюрмі за обман.

БАНДИТИ ВЖИВАЮТЬ ДІВЧАТ ЯК ЗАХОРОНИ ВІД КУЛЬ.

КИСКО, Тексас, 23. грудня. — Пятьох бандитів напало нині на Ферст Нешенел Бенк, обрабувало його з усеї готівки, а втікаючи перед переслідуючою їх поліцією, вхопили двоє молодих дівчат та вживали їх як щитів для захорони перед кулями поліції.

У бійці з поліцією один бандит дістав таку тяжку рану, що не міг далі втікати та в умираючім стані попав у руки поліції. З поліції погиб начальник поліційного відділу, а сімох других поліцистів дістали тяжкі рани.

Остаточно розшуки побачили перемогу по стороні поліції, покинули свій автомобіль з добичею та втекли в ліси. Дітий пустили на волю цілими.

Поліція й громади приватних людий шукають за втікачами.

ІМОН ДЕ ВАЛЕРА В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 23. грудня. — До Ню Йорку приїхав вчера провідник ірляндських республиканців Імон де Валера. Репортерам часописів заявив він, що прибув тут, щоби відвідати свою матір і полагодити деякі орудки приватного характеру. Коли його запитали, чи Ірляндія тішиться тепер правдивою свободою, заявив він, що в Ірляндії нема ніякої свободи. На випадок війни Англія може брати рекрута в Ірляндії для оборони своїх інтересів. На друге питання, чи приїхав він тут збирати жертви на видавання республиканського часопису, відповів він, що в Ірляндії конче потрібний є один великий часопис, який обстоювавби свободу Ірляндії. Є там кілька малих часописів, однак з ними ніхто не числиться. Проф. де Валера вертає до Ірляндії в половині січня, щоби взяти участь в нарадах ірляндського парляменту, Дейл Ерін.

КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ КУПУЮТЬ ШКІЛЬНІ ЗЕМЛІ.

ЕДМОНТОН, Алта. — В едмонтонськім окрузі відбулася ліцитаційна випродаж шкільних фармів. Інтересна вона є тим, що за деякі фарми платили фармері по 79 долярів за акер. Спродано 64,081 акрів по пересічній ціні $20.18 за акер. Усіх грошей одержано за фарми $1,331,506.04.

Багато українських фармерів заплатили по пять, шість і більше тисяч долярів готівкою за 160 акрів шкільної землі.

СОТНА РІЧНИЦЯ ФРАНЦУСЬКОГО ОМНІБУСУ.

ПАРИЖ, 22. грудня. — Паризькі омнібуси, ідентичні з нашими американськими „басами", або „джитні", будуть святкувати 30 січня 1928 року своєї сотні роковини. Усі вони є тепер автобусами.

Омнібусами почали послугуватися ще в 1672 році. Французький фільсоф і математик Б. Паскаль піддав гадку уживати старомодних почтових карет або диліжансів до перевозу подорожних до більших міст. Париж був першим містом, що почав уживати таких омнібусів. У 1678 році понехано уживання омнібусів. Не уживано їх через 90 літ; опісля почато їх знова уживати, але й ся проба закінчилася невдачею. У 1828 р. появилися знова кінні омнібуси. Тепер їх обслуга стала поширюватися й приносила добрі доходи властителям. У 1855 році усі омнібуси перейшли під контролю управи міста Парижа.

БАНДИТИЗМ.

Пімали двох бандитів, що напали на дім коршмаря Шіфмана в Ришковій Волі. Один із них Суровий при 28 роках має вже за собою 3-літю вязницю за крадіж і 5 місяців за мантійство. Найцікавішою є його заява, що арештований за влом у Перемишлі, був звільнений за кавцією 15,000 золотих.

ВИНАХІД НОВОГО МЕТАЛЮ.

БЕРЛІН, 23. грудня. — Монахійському металюргістови д-рови М. Вурмбахови вдалося винайти новий алюмінійний аліяж, який є лекший від алюмінія. Названо його альнеон. Сей новий метал є о много лекший від усіх дотепер винайдених аліяжів, але за те є дуже сильний, сильніший навіть від заліза. Експерти сподіються, що сей новий винахід викличе великі зміни у летництві.

ВІДЧИТАННЯ ЄГИПЕТСЬКОГО ПЕРГАМЕНТУ.

ЛЕНІНГРАД, 22. грудня. — Російським ученим удалося відчитати один з найстарших єгипетських пергаментів.

Згаданий документ подає нові інформації відносно математичних студій у давних Єгиптян.

Сей рідкий документ набув перед многими літами збирач старинних документів. Голенішін. Опісля перейшов він многі руки, аж вкінці набув його московський Музей Красних Штук.

ЗМІНИЛИ НАЗВУ „ЗІНОВЄВ" НА „ДЗЕРЖИНЬСК".

Рада совітських комісарів у Москві вирішила неабияку негайну справу: назву міста „Зіновєвськ" перемінила на иншу, більше заслужену — „Дзержинськ", перше Єлисаветград; тепер, раніще Єлисаветградом; тепер, коли один з вождів революції став неправовірним, треба було сїчеркнути його імя не тільки з партійного списку, але й географічної карти. Якби так був попав в „опозицію" і Ленін, Ленінград називався би нині може Дзержиньскград.

ГОЛЯНДІЯ НАЙДОРОЖЧА КРАЇНА В ЕВРОПІ.

З усяких статистичних даних виходить, що Голяндія тепер найдорожча країна в Европі. Одна з головних причин дорожні, то нечувано коштовна адміністрація країни. Бельгія, що має більше мешканців як Голяндія, видає на свої адміністраційні видатки на 126 міліонів менше як Голяндія. Велику довжину коштів удержання в тій країні можна знести тільки завдяки великанським доходам, що вплівають з голяндських кольоній.

БУВШИЙ ПОСОЛ А. ВАСИЛЬЧУК ПРОПАГАТОРОМ МОНАРХІЗМУ.

Недавно відбувся у Львові курс виборчих агітаторів монархістичної організації. Спершу вчилися Поляки, а пізніше відбувся курс для українських монархістів. Сензацією в тій історії було, що лектором, тобто учителем на тих курсах був бувший український посол Антін Васильчук, вибраний до сойму холмськими Українцями й перший голова Українського Клюбу, що згодом опинився поза його скобками.

КНИЖКА, ЯКА ЗАОХОТИЛА КОЛЮМБА ДО ВІДКРИТТЯ АМЕРИКИ.

ПАРИЖ, 23. грудня. — Французькі журнали доносять, що Колюмб вибрався в свою подорож до Індій лише тоді, коли прочитав книжку кардинала Дейлі під назвою „Імаґо Мунді", „Образ світа", яку написано кілька соток літ перед Коперником. У тій книзі доказував кардинал, що земля є округла. Колюмб одушевлявся тою книгою й по перечитанню її вибрався в дорогу, в часі якої відкрив Америку.

ЯК РУМУНСЬКИЙ УРЯД ПОМАГАЄ ГУЦУЛАМ.

Стан Гуцульщини тяжкий і розпучливий. Бідне населення з долини Черемоша знищене водою, голодне й голе, без хати й притулку, зі страхом вичікує холодної зими, а румунська влада не то що не дає йому допомоги, але ще помагає визискувати його.

Щоб замилити світови очи й щоби втихомирити розбурханих селян, румунське правительство обіцяло роздати найбільш знищеним Гуцулам кілька вагонів кукурудзи. До Вижниці прислано 14 вагонів кукурудзи й передано їх зразу префектурам, а потім кооперативам, але не для роздачі між голодне населення, лишень для розпродажі по 530 леїв за 100 клґ., значить о 30 леїв дешевше як звичайно. До того товар це злої якости й не можна дістати його на кредит, так, що коли ніхто з Гуцулів не міг його купувати, правительство звернулося до Галичан, щоби вони закупили кукурудзу, але ті, оглянувши товар, відказалися.

За ініціятивою цегож правительства повстав був комітет для помочи жертвам повені, який зібрав досить значні гроші, одначе з тих грошей не дістав ніхто з потерпівших, бо одна частина грошей застрягла в самім комітеті, а другу частину розділено зруйнованим фірмам.

Помимо страшної нужди, яка панує між Гуцулами, уряд і надалі стягає немилосерно з них податки та змушує голодне населення будувати мости, направляти знищені дороги, які повинна направляти держава, і в той спосіб доводить населення до розпуки.

СІЛЬСЬКІ ПАРУБКИ БАНДИТАМИ.

У Самборі закінчилася розправа перед присяжними суддями за грабіжницький напад на пароха Мельника. Чотирох парубків із Берегів, із зброєю вдерлись 15-го серпня у ночі до хати пароха і сильно його побили та покалічили. Два начальники цього нападу Степан і Іван Децик засуджені доразовим судом уже 6-го вересня на шибеницю, перемінену наслідком помилування на 18 літ вязниці. Два їх спільники Макар та Созанський дістали 28-го м. м. по 5 і пів літ важкої вязниці.

ВІДКРИТТЯ ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО ЗАГОВОРУ НА УКРАЇНІ

ТАЙНА ПОЛІЦІЯ АРЕШТУВАЛА БОГАТО СТУДЕНТІВ В ОДЕСІ, ЩО ПРИНАЛЕЖАЛИ ДО МОНАРХІСТИЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

ХАРКІВ, Україна, 23. грудня. — Большевицька тайна поліція, або Головна Політична Управа, відкрила контрреволюційні організації в Києві й Одесі. Рівночасно арештовано в Одесі групу молодих монархістів, до якої приналежали молоді аристократи і давні царські урядовці. Чотирох членів сеї монархістичної групи були студентами одеського університету.

У слідстві призналися вони, що належать до сторонників великого князя Миколи Миколаєвича, претендента до царського престола.

Минулого тижня арештувала тайна поліція знова трох членів тої самої групи. Арештовані призналися, що були у сталих зносинах з заграничними конспіраторами і одержували від них інструкції для організовання по селах контрреволюційних відділів.

Крім сього арештовано в Одесі полковника Зелинського, який належить до сторонників пок. Отамана Симона Петлюри. Також арештовано там 4 Білорусинів. Ті последні мали становити новозорґанізовану групу симпатиків С. Петлюри. При слідстві мали вони признатися, що були тих самих поглядів, що комуністична опозиція й тому наміряли побороювати разом з опозицією совітський режім.

СОВІТСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ГРОЗИТЬ ПІМСТОЮ КИТАЙСЬКИМ НАЦІОНАЛІСТАМ.

ЧІЧЕРІН КАЖЕ, ЩО СОВІТИ ЗАСТЕРІГАЮТЬ СОБІ ПРАВО ПОКАРАННЯ ЖОРСТОКОСТЕЙ КИТАЙСЬКИХ ГЕНЕРАЛІВ.

МОСКВА, 24. грудня. — Жорстокі страчення кантонських комуністів, а передовсім совітського віцеконсуля Гасіса, не полишаться непокарані. Совітський комісар загр. справ Чічерін, протестуючи проти жорстокостей полудневокитайських генералів, заявив, що совітське правительство застерігає собі право підприняти такі кроки, щоби належито покарати поповнені злочини.

Ся заява викликала здивовання, бо з неї можна догадуватися, що совітське правительство возьме активну участь у боротьбі, що ведеться тепер між китайськими генералами.

З добре поінформованих кругів доносять, що совітське правительство не підприйме військової інтервенції в Китаю, але буде явно підпирати китайських революціонерів.

Чічерін назвав теж у своїм протесті последні кантонські масакри „першим кроком інтернаціональної офензиви проти Совітського Союза".

„Совітський Союз, каже Чічерін, бажає мира, одначе не є неприготований на війну". Він сказав дальше, що Англія приготовляє напад на Совітський Союз. Заповідає він також нове повстання в Китаю, яке повалить теперішніх націоналістичних генералів.

Часопис „Ізвестія" пише, що з Китаю прогнано репрезентантів одинокої держави, що заключила з Китаєм договори на рівних правах і що проти Совітського Союза виставляють китайські часописи неоправданий клич, що „червоний імперіялізм є гірший від капіталістичного імперіялізму".

Дальше пише сей часопис, що на китайській землі нема ані одного російського жовніра, а на китайських водах ані одного совітського воєнного корабля.

Мимо того, що є всяка правдоподібність, що небаром наступить зірвання економічних взаємин між Совітами і Китаєм, совітські купці полишаються поки що в Шангаю.

ПОКЛИКАННЯ КАРЛА ДО РУМУНІЇ ЗАВИСИТЬ ВІД РЕҐЕНЦІЇ.

КОЛИ ВОНА НЕ ЗАПЕРЕСТАНЕ БУТИ СТОРОННИЧОЮ, ОПОЗИЦІЯ ЗАЯВИТЬСЯ ЗА КАРЛОМ АБО РЕСПУБЛИКОЮ.

ПАРИЖ, 23. грудня. — Провідник Народно-Хліборобської Партії Маню мав недавно розмову з букарештенським кореспондентом париського часопису Пті Паризіє. Провідник опозиції мав заявити згаданому кореспондентови, що Національно-Хліборобська Партія буде чутися управненою покликати Карла, або проголосити Румунію республикою, коли реґенція не заперестане бути сторонничою. Досі попирала вона лише ліберальну партію. Маню сказав, що звернув увагу реґенту на сю сторонничість.

Від її становища до ріжних румунських партій залежить тепер, чи принца Карла покличуть назад до Румунії, чи ні.

Згаданий кореспондент говорив також з проф. Йорґою, вихованком принца Карла й провідником малої групи в румунськім парляменті. Йорґа заявив, що колиб був головою правительства, не покликавби під теперішню хвилю під ніякою умовою принца Карла назад до Румунії.

ПЕРСІЯ ЗАМИКАЄ АМЕРИКАНСЬКУ ШКОЛУ.

ПРИЧИНОЮ ВІДМОВА УЧЕННЯ КОРАНУ.

ТЕГЕРАН, Персія.—Перське правительство приказало замкнути американську школу в Гамадан з причини, що вона відмовилась учити корану, як сього вимагає новий закон.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA” (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокє число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 3.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи”: 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ РОБЛЯТЬ — ЧИ МОЖЕ ТІЛЬКИ ВДАЮТЬ, ЩО РОБЛЯТЬ?

Приходить сьогорічне Різдво, люди складають собі желання, дають подарунки, витаються в імя ново-народженого Дитяти. Йдуть заклики за милостинею для „потребуючих”. Закликують до справді християнського святковання Різдва Христового. Богато справді йде за тими кличами, і неодному здається, що Христове Різдво справді святкується по християнськи.

Але в той самий час, як газети дають широкий розголос сим закликам, не чути нічого про тисячі майнерів мягкого вугля, що вже страйкують більше як пів року. Один питсбурський професор університету доносить, що коло сього міста 7,475 майнерів живе в бараках, богато з них зараз напроти компанийних домів, з яких їх викинено. В Колораді похрещено страйкарів машиновими крісами, і так справу й заспано. У ріжних місцях поліція забороняє страйкарам збори та пикетоване. Неодин майнерський комітет арештований, і пересидить Різдво в арешті.

Федеральний уряд ніби щось робить для полагодження справи. Як майнерська юнія зажадала інтервенції уряду, секретар праці Дейвис скликав конференцію представників майнерської юнії та представників властителів копалень мягкого вугля в Пенсилвенії, Огайо та західній Верджінії. На конференцію приїхали представники юнії, але з властителів майже ніхто не зявився. Конференцію нібито відбуто, але тут уряд знова поступив так, що властиво вона з гори була засуджена на невдачу. Представників майнерів приміщено в одній комнаті, а представників властителів у другій. Майнери нарікали при замкнених дверях на властителів, а властителі в своїй комнаті нарікали на майнерів. По такій „конференції” уряд заявив, що конференція до нічого не довела.

Секретар праці додав до сього, що конференція не може зробити нічого путнього так довго, поки американська громадянська опінія не ворухнеться та не заставить до праці уряд та властителів копалень. Але властителі знають, що американська громадянська опінія спить, що американське громадянство занадто тепер заняте вигукуванням про справді християнське святковання Різдва та що серед того воно й часу не має подумати про те, що десь там у Пенсилвенії, Огайо й Колорадо трясуться з голоду й холоду сотки тисяч американських робітників.

РОБІТНИЦТВО НА УКРАЇНІ.

Обговорюючи сільське господарство, ми зазначили, що на Україні село перенаселене. Себто певна частина сільського населення не може мати землі, потрібної для свого істнування. Такому безземельному селянству приходиться отже шукати заробітку в промисловости та в містах, а декому переселятися з України. Зарадити цьому лихови моглаб індустрія, а щоби вона могла забирати лишки сільського населення, повинна би рости та розвиватися.

Між тим, про Радянську Україну цього сказати не можна, бо серед промислового та взагалі міського робітництва, спостерігається там велике безробіття, яке увесь час нестримано росте.

В своїх статистичних відомостях подають большевики дані **про рух тих безробітних, що зареґістровані біржами праці**. При тім треба мати на увазі, що можливо така сама кількість зовсім не реґіструвалася, не маючи надії дістати працю.

Отже з даних радянської статистики видно, що рух безробітних був такий: 1. січня 1922 року було всіх безробітних 38.270 душ; в 1924 році — 107.040; в 1925 р. — 101.280; в 1926 — 118.380. Так виглядає на Україні зріст безробітних фізичної праці за три роки. Відомости за 1927 рік, що трапляються в періодичній пресі, показують, що кількість всіх безробітних доходить тепер на Україні до міліона душ.

З безробіттям духових робітників справа мається дещо краще. На 1 січня 1923 року було їх зареєстровано 44.510 душ, а в 1926 році 32.850 душ. Найбільшу кількість того рода безробітних занотовано з днем 1 січня 1924 року, бо 77.090 душ. З відомостей періодичної преси виходить, що безробіття серед людей духової праці на Україні ще велике й тепер.

Вже ті статистичні дати противляться тому, про що часто доводиться читати в большевицькій пресі, будьтоби промисловість на Україні зросла та розвинулася так, що почувається значний брак кваліфікованого робітництва. Ми знаємо, що були навіть спроби привозити робітників іззакордону. Ще й тепер на Україні є невеличкі партії німецького робітництва. Але це не змінює факту, що на Україні істнує велике безробіття. Для прикладу зазначимо, що кількість безробітних металовців з 1923 року до 1926 року майже потроїлося, бо з 5.205 душ кваліфікованих робітників збільшилося до 14,659. А металова індустрія на Україні є одною з головних, на яку большевики звертають найбільшу увагу.

Не станемо докладно зупинятися над перелічуванням всіх катеґорій праці, по яким на Україні увесь час спостерегається безробіття. Зазначимо лише, що найбільше отих безробітних знаходимо серед чорноробів та канцелярійних службовців, а поза тим є безробітні серед транспортовиків, будівельників, друкарів, харчевників, серед медичного та санітарного персоналу, домашніх робітниць, залізничників і т. д. Словом, кожна галузь праці має безробітних.

Серед безробітних зареєстровано 60% мужчин, 27% жінок і 13% підлітків.

Крім безробітних, що на 1926 рік були зареєстровані на біржах праці в кількости 151,000 душ, було ще 201,113 душ безробітних членів професійних спілок. Таксамо й безробіття серед членів професійних спілок виросло майже у два рази за три роки, бо на 1923 рік було 109,821 душ. Це давало пересічно 13% безробітних до всеї кількости членів професійних спілок. Цей процент для жінок підноситься до 20, а для підлітків спадає до 11.4 всіх членів професійних спілок.

Серед тих робітників, що працювали, припадає пересічно на рік 263 дні праці, а 102 дні було неробочих. В тому числі прогулів 47 днів, а свят 55. Звертає на себе увагу те, що в большевиків дуже розвинута так звана задільна праця (піс ворк), проти якої борються всі демократи та робітничі провідники й робітничі організації. Пересічно половина робітників працює при цій так званій потогонній системі. Наприклад в кравецтві то три чверті робітників робить поштучно. Це найгірша форма експлуатації робітництва, а між тим в робітниче-селянській державі вона дуже широко практикується.

Що торкається заробітної платні, то в 1926 році вона виносила на Україні пересічно 353 бюджетових рублів (175 долярів) в рік, а перед війною платня виносила 312 рублів. Отже ніби то заробіток робітників збільшився, але коли порахувати сучасну вартість рубля, то вийде, що він зменшився в 2.25 разів. Самі большевики в своїх цифрах підраховують, що в 1926 році за ті продукти харчування, що стояли перед війною один рубіль, робітництво мусить платити 1 рубель 80 копійок. Инші речі, першої необхідности, що в 1913 р. робітництво платило за них 1 рубля, в 1926 р. треба було платити 2 рублі 52 коп. А коли до цього додамо ще ті величезні налоги, які тепер стягають з робітництва під ріжними претекстами, то вийде, що матеріяльне положення робітництва на Радянській Україні зовсім не задоволюче. Бо рівнож і асекурація робітництва та допомога в нещасливих випадках стоїть дуже й дуже не блискуче.

ЩО СЕ ТАКЕ БИЗНЕС.

Коли наш чоловік говорить слово „бизнес”, він ще властиво добре не знає, що се значить.

Щож розуміють люди під сим словом?

Людина до життя потребує всяких річий. Вона мусить передовсім їсти, пити, вбиратися, мати дах над головою. Вона має кромі сього ще й инші, висші потреби. Чим більше людина розвивається, тим більше розвиваються її потреби, тим більше річий потреба їй до життя і тим ріжнороднійші стають ті річи, що заспокоюють її потреби.

Отже вся та робота, яка змірає до того, щоби чоловік заспокоїв свої потреби, називається економічною або господарською діяльністю.

В ріжні часи економічна діяльність ріжно виглядала. В давну давнину чоловік забирався до тих річий, які йому були потрібні, безпосередно, самий власними руками.

З часом добуванє річий, потрібних до життя, стало дуже складною справою. Нині вже не можна братися безпосередно за всяке добро, якого нам потреба. Люди задоволяють нині свої потреби в інший спосіб, що займаються якоюсь спеціяльною господарською роботою.

Ті, що організують господарську діяльність, ведуть її та відповідають за неї, називаються бизнесменами, а їх діяльність бизнесом.

Отже бизнесмен на один бік стремить до того, щоби добути для себе життя, себто все потрібне для заспокоєння його потреб, а на другий бік він організує економічну діяльність других людей.

Тільки той досягає мети, хто
[іде,
Тільки той, хто горить, не згоряє,
Стелить килим для його життя
[молоде,
Смерть вінок вічний йому сплітає.

Олесь.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

371.

Бр. св. Петра і Павла, від. 338, У. Н. С., в Монесен, Па.

Хвальний Заряде! — В залученню посилаю чек на $40 ($35 прийшло з представлення „Сироти”, а $5 зложили члени). Се ще не всі гроші з представлення, бо деякі члени ще досі не заплатили за тикети, які кождий член мав, відповідно до ухвали відділу, купити. Як зберемо решту грошей, то зараз вишлемо. — **Іван Міщишин**, секретар.

372.

Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 150. У. Н. С., в Пітсфілд, Масс.

Хвальний Заряде! — Засилаю Вам $10 яко жертву на Сиротинець У. Н. Союза з каси нашого товариства. Се, очевидно, дуже скромненька жертва, але причина нашої „скромности” є зовсім оправдана. Річ у тім, що в нашій місцевости палає від довшого часу безробіття, а крім того міський уряд приневолює кождого громадянина до податків на околичних поводян. Згадувана вже в „Свободі” злива не зробила вправді в нашій місцевости великої шкоди, але зате сусідні міста, як прим. містечко Бекет, зовсім знищені. От через те члени нашого відділу й инші Українці не можуть жертвувати нічого на наш Сиротинець, хоч у засаді вони з тою проектованою інституцією дуже симпатизують і не відмовлять їй певно своєї грошевої помочі, як тільки їм хоч трохи „усміхнеться доля”. — **О. Яремій**, секр.

373.

Бр. св. Николая, від. 276. У. Н. Союза, в Амбрідж, Па.

Хвальний Заряде! — Дня 12. листопада ц. р. відбувся в нас „Теґ дей” на Сиротинець У. Н. Союза. Зібрали в пушки: Катерина Хлиста $17.64, Анна Кібаш $7.22, Параска Дністрян $6.30, Ґеня Кульчицька $6.22, Настя Галабан $5.30, Анна Прокопович $4.77, Анна Дністрян $4.74, Анна Савчишин $4.20, Катерина Гомзяк $3.01, Марія Роман $2.75, Катерина Нейлик $1.80, Анна Онуфрик $1.54, Лазар Черeп $1.45. — Разом $66.94. Розходу було $9.90. Вислано на Сиротинець $57.04.

Народ безсмертний переможе в
[бою
І встане местник із кровавих
[мук —
За нами встане лавою страшною
Міліон міліонів мускулистих
[рук!
За честь на смерть ми підем без
[каяття,
Безсмертя з душ не вирвете від
[нас;
Здвигнем з заліза, з крови й
[завзяття
Державу від Дунайця по Кав-
[каз!

Др. Остап Грицай (Відень).

НАРОДИ В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ (1)

2. ШВЕДИ.

Нарід, про якого колишню визвольну боротьбу хочу в цім нарисі розповісти, це один з найкультурніших і найсимпатичніших між народами всего світа. Хто з нас не чував про те, з яким люблячим самопожертвуванням намагалися Шведи підчас страшного лихоліття, витвореного світовою війною, допомагати голодуючим в усіх, навіщених війною краях Европи? Але це тільки одна сторінка в золотій книзі шведської культури. Країна Швеції втішається славою одної з найбільш освічених на всій землі, бо тут так дбають про просвіту й науку, що на 100 мешканців припадає всього 2% неграмотних, значить майже кожна людина вміє читати й писати. Університети в Швеції були одними з перших в Европі, де жіноча молодь могла добувати такої самої висшої освіти, як мужеська, з чого молоді Шведки користають так, що на університеті в Гельзінгфорс нпр. учиться рік-на-рік пересічно 300 слухачок. На столичнім шведськім університеті в Стокгольмі бачимо в р. 1864. як першу університетську доцентку в Европі, славну дослідницю математики, Московку Соню Ковалевську. А шведські письменниці, щоб назвати тільки **Флігаре-Карлен, Еллен Кей** та **Зельму Лягерлеф**, добули слави і впливу на всю Европу. Багато творів шведського письменства — як ось **Е. Теґнера** „П і с н я п р о Г е р о я Ф р і т й о ф а”, або твори **А. Стріндберга** — належать до найцінніщого, що видала всесвітня література, і також самі цінні витвори творчого духа добачуємо у Шведів в области мистецтва, науки та культурної праці взагалі. Шведська т. зв. „Нагорода Нобля”, розділювана рік-річно між найвизначніших представників духової творчости в нинішнім світі, це одно з найкращих досягнень міжнародного звязку і зближення в области культури під прапором ідеї мира, гідна з кожного погляду народа, що з першим почином свого історичного істнування грав визначну ролю в розвитку державнотворчого устрою Европи. Бо хоч не такий великий шведський нарід своїм числом, як ми — 5½ міліона населення на просторі 447.864 кв. кільм. — то в його історії ми бачимо моменти всесвітнього значіння, моменти, звязані тут і там з історією і нашого рідного минулого; як ось в епоху боротьби шведського короля **Карла XII.** з московським царем Петром I., коли то царева перемога над Карлом і нашим славним гетьманом **Мазепою** в бою під **Полтавою (1709)** так переважно зазначилася в дальшій судьбі України. Але заки шведський нарід добув такого значіння в історії Европи, то йому довгі століття треба було боротися за волю і власну державу, особливож тоді, коли чужинецькі володарі наступили силою на його гарну країну. Пропамятні картини тої боротьби Шведів за власну державу розкриваються перед нами в усій своїй завзятости головно з XV. ст., оконечним же успіхом вінчаються щойно в першій половині XVI. віку завдяки таким своїм героям, як Ґустаф Ваза, а попри нього лицарі Стуре та попередник усіх, Енґельбрехтсон.

Простежімож хоч коротко кривавий шлях, яким шведський нарід дійшов до державної незалежности.

* *

Щоб порозуміти тут основні події гаразд, треба памятати, що Швеція вкупі з Норвегією творить на півночі Европи одну географічну цілість — великий півостров, що називається **Скандинавія** (теж: Скамдинавія, т. є. остров оселедців). Країна-ж Данії так близько них, що й вона подекуди до скандинавських країв причисляється. В наслідок цього безпосереднього сусідства між тими трьома краями вже від найдавніших часів в їх історії водилося так, що скандинавські володарі не вдоволювалися одним зі згаданих країв, а намагалися присвоювати собі й сусідні, хоч кожний з цих творить про себе окрему національну цілість зі своєрідним державним устроєм. Тимто між давніми королями Данії, Норвегії і Швеції бачимо майже безнастанні бо за владу над усіми скандинавськими землями як перші відрухи европейського імперіялізму, досягання якого одначе були здебільшого хиткі тому, що весь державний устрій ще не був гаразд закріплений. А до того сила народа як такого ще не виявлялася як слід, тимбільше, що в предовгім ряді тих старих скандинавських королів не багато справді могутніх, спосібних до великого проводу індивідуальностей. А зрештою, коли і являється тут і там визначніший володар, ось як славний данський король **Кнут** (або Канут) **Великий (1016—1035)**, що володів не тільки Норвеґією але й Анґлією, то його здобутки за неміччих або ледачих наслідників здебільшого нівечилися. Зокремаж у Швеції бачимо тоді королів, які хоч і не посягали так жадливо по чуже добро, як данські або норвежські, то всетаки і для свойого краю не були надто великими благоносцями, бо їх спершу було одночасно більше і вони так спорили між собою за владу, як нпр. колишні українські князі. Головний король мав свій осідок в давній столиці Швеції Упзалі **(Upsala)** з приналежним околом, а инші — підкоролі — резидували по окремих частинах краю і тільки їх володарями називалися. Щойно в X. ст. намагається король Олаф III. — за якого Швеція християнізується, а Норвегія була розділена між Данією і Швецією — обєднати всю владу в своїх руках і називає себе королем Упзалі, а тільки королем Швеції. Але боротьба з т. зв. поганством та межиусобиці між королем і короликами тривали ще цілі століття, християнство поширюється пиняво, а побіч жадливих владі підкоролів витворюється з часом могутня каста бутних шляхтичів, ворожих селянському населенню краю. А саме у Швеції було селянство з давніх давен найсильнішою і наймиродатнішою верствою народа, шведський селянин був уповні суверенним і дідичним паном свого шматка землі (т. зв. одаль), в кожній громадський і державній Раді (Thing) були заступники селянства (lagman) і говорили з королем як з рівним собі чоловіком. Нехай, що попри них були в давній Швеції і пани (Jarle), але ті пани не творили про себе спершу ніякої касти, не мали ніяких прав над селянством, не користувалися окремими пргвілеямг, а на випадок війни робили військову службу разом із селянами, які мали право носити зброю і були такими самими лицарями, як і пани. Особливож у тій части середущої Швеції, що називається **Далерна** або **Далекарлія** — тобто країна долин — визначалися селяне невтомимою трудолюбивістю і непохитною характерністю, зза чого були немов заборолом не тільки вольностей селянства, але й волі народу взагалі, без огляду на те, чи нарушували її свої чи чужинецькі пани.*)

А з тими своїми й чужинецькими панами наставала упродовж часу від XI. до XIV. ст. щораз більша біда.

Нечисленні красші володарі тої довгої епохи — як ось король Ерік Святий, або реґент Біргер Ярль, або Маґнус Ляцуляс — намагались, правда, вести далі культурну і державно-творчу роботу в напрямі, указанім Олафом III. Але з постепенним поширюванням християнства зазначувався чимраз гостріше і вплив папського Риму, який ніколи не був союзником суспільних низів, тільки турбувався тим, якби з навернення на християнську віру краю добути що найбільше матеріяльних користей для себе, і тому скріплював усюди владу королів і панів. А вкупі з витворенням висшого духовенства у Швеції змагалася щораз більше і світська аристократія — ось як могутній рід Фолькунґів — стремлячи до влади за всяку ціну та усуваючи при допомозі звичайних злочинців (підступу, насилля і морду) всякого, хто став їм на перешкоді. При кінці XIV. століття рідні королі господарили у Швеції так ледачо, що невдоволені ними пани не хотіли їх далі слухати й покликали на шведський престол Німця, мекленбурґського князя **Альбрехта**, що добувши перемоги в бою над останніми королями з роду Фолькунґів, володів Швецією від р. **1363.**

(Дальше буде).

*) В одній сучасній латинській хроніці — Diarium evadstense — кажеться про них, що люде Далярни „найбільш завзяті і войовничі” (maxime feroces et bellicosi). — О. Г.

„Земля Кобзаря там на віки по-
[крила,
Стоїть над горою хрест Божий
[і жде
Апостола правди й доброї до-
[лі”.

Л. Глібів.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

СКРЕНТОН, ПА.

Якими способами воюють наші Рутенці.

Я і сама не знала, що коли напишу кілька слів до „Свободи" про рутенську гнилизну в Скрентоні, то в нас загуде як в улию. Коли прибуло до нас число „Свободи" з 13 падолиста і коли тільки люде довідалися, що там пишеться про наші рутенські гаразди, газету розхопили в одну мить, а над вечером не можна було вже дістати її і за доляра.

А прецінь не було в тій допису нічого нового, нічого такого, що не булоби тут кождому відомим. Але люде були раді, що прецінь відкрито хоч частинно заслону з нашого скрентонського гнізда, в якім звели собі кубелечко конкордатники, що ведуть наш нарід до рабства і темноти.

Одні раділи з приводу моєї дописі, а другі по рутенському звичаю почали пускати між нарід клевети, закидуючи нищком, будьто би я присвоїла собі гроші, зібрані ще в 1921 році на Українських Січових Стрільців, що перебували на Чехословаччині. І почали кричати: Ловіть злодія. А ви, рутенські душі, глядіть на себе. Бож кождий знає, що в нас зібрано колись на великім вічу около $1600, з чого про $1000 дещо знаємо, а за решту сваряться люде по мітінґах ще й досі, бо не знають, що з тими грішми сталося. А щодо мене, то я гроші збирала і вислала на руки старого д-ра Смаль Стоцького в Празі.

І наш рутенський парох о. Залітач збирає рівнож жертви і висилає їх то до єпископа Богачевського то по рутенських вказівкам. А як пішле до „Рідної Школи", то мучить ту бідну інституцію ріжними „подзенкуваннями" так якби народови тих подяк дійсно було потрібно. А воно виходить, що їх потребують наші рутенці, які вміють так штучно свою політику вести, що ласяться на всі сторони. Вони ніби і з народом добрі, і з єпископом Богачевським, і з „оборонцями", а тимчасом церковно-народне добро, за яке побивається весь загал в Америці, записують на єпископа. А ти, Даниле, Іване і Гавриле — мовчи. Давай і мовчи. І Данило, Іван та Гаврило дійсно мовчать. А чи таке мовчанне має бути ліком на нашу хоробу? Чи в такий спосіб визволиться наш нарід з неволі, коли буде головами кивати, як на нас накладають варшавсько-римські окови? Ні, ми не барани і час нам, Скрентонцям, постояти за своє право і в українській церкві, якщо та церква є українською.

Анна Стельмах.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коли ми вже раз пізнаємося на фарбованих лисах і коли вже раз з ними покінчимо?

Ах, Ню Йорк, той Ню Йорк! І великий він і дужий та високий. І велика в нім наша іміграція. Та що з того? Ладу нема. І нема ніякої спільної на широку скалю закроєної роботи не тільки на полі національнім чи духовім, але й економічнім. Є горстка щирих людей, які сходяться і ломлять собі голови над тим, як би той Ню Йорк зрушити, якби оживити, але воно йде важко. А все через старі гріхи, які треба тепер спокутувати. Завдяки незорганізованости Ню Йорку і розбиттю могли тут розпаношитися всякі диктатори і самозванчі опікуни сиротинського гроша. Через те навіть до певної міри природною являється тут поява „Руского Селянина". І не треба за те на нікого нарікати, а тільки на себе самих. Бо чи давніше була можлива така газета? Деж би нюйорські громадяне були давніше допустили до появи у себе такої ганебної газети, яка обкидає болотом тих, що намагаються відобрати сиротинські гроші, та вислати їх до краю. Бо вина за те, що ті гроші досі не вислані до краю на сироти, спочиває у великій мірі на Ню Йоркови. Він терпів те лихо у себе в хаті і терпить його далі. І ще є свідком того, що по причині його терпимости зорганізувалася тут вже певна кліка, яка почала видавати осібну газету, щоби оборонити свою опіку сиротинського гроша. А те все прикривається плащиком. Ось то ніби то видають газету, щоби просвічати нарід і вчити його висшої політики.

І якаж це політика? Всьо, що пише „Свобода", недобре, Петрушевич недобрий, большевики недобрі, „Луги" недобрі, „Січи" (рузуміється негетьманські) рівнож недобрі, недобра церква при 14-ій улиці і т. д. Виходить з фільософії протестантського професора д. Блумфілд і редактора д-ра Цегельського, що тільки добрий презвитеріянізм та й о. Понятишин з церквою при 7-ій улиці і єпископ Богачевський та „Нови Свят", що передруковує і вихваляє ту саму „самостійницьку" відозву, якою так дуже одушевлявся „Руский Селянин".

Деж та висока політика і як в ній розібратися? Чи висока політика полягає на тім, щоби тільки лаяти „Свободу" та очорнювати її редакторів? Чи на таку деморалізацію має йти народний гріш з Ню Йорку? Чи на те мають видаватися сотки а то й тисячі долярів, щоби при їх помочі держати далі в руках ті сирітські тисячі, що їх впаковано в Дім Народного Комітету в Ню Йорку, а які панове Добрянський та Цегельські не хотіли би зі своїх рук випустити? І тому випрядують в своїй газеті той вчинок, який вже до крайности обурив всю нашу іміграцію.

Чи на те треба тої газети, щоби вона вихвалювала під небеса Пілсудского, який то він великий чоловік і як перед ним впала на вколішки ціла Ліга Націй в Женеві? І чи на це має видаватися український гріш, щоби вихвалювати польських офицірів, що вміють гарно їздити на конях та витягати ще з тої їх їзди консеквенцію, що Українці нарід нездарів, бо не видав зі себе таких офицірів?

Гей, ви, фарбовані лиси, чи ви думаєте, що нарід сліпий, що не бачить, куди ви його ведете? Треба вам Варшави — то гоніть тамтуди самі. Можете поставати там послами і сенаторами, можете й тут служити вірно Польщі, розбиваючи наш нарід. Але Ви, нюйорські Українці, розумієте, що та „висша політика" заведе нас тільки до більшої неволі і до більшого хаосу.

Тимко Мілещук.

Хочаб ти і муки тяжкі потерпів,
А брата свойого не любиш,
То всеж ти на вічне життя не доспів,
Лиш дармо дочасне загубиш.

Іван Франко.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД І ВИБОРИ.

Польський уряд велику вагу прикладає до виборів на західно-українських землях, як тереня наближаючоїся війни. Його бажання є справу так повести, аби позискати як найбільше спокійних і льояльних кандидатів. В тому напрямі він дав приказ східногалицьким воєводам і ті мають після одержаних інструкцій переводити виборчу акцію. В першій мірі мають вони піддержати акцію хліборобів. Їм у поміч прийдуть поліційні чинники та фінансова піддержка, а також і фонди зібрані урядом на повінь.

Також на галицьких москвофілів зпід стягу Куриловича звернув польський уряд свою увагу. Вони дістануть також поміч уряду за ціну виречення всеросійських плянів.

Головним виконавцем цих плянів має бути львівський воєвода Борковський, який здобув собі у варшавських кругах титул „спеца" в українських справах в наслідок навязання контакту з українськими угодовими колами.

Матвій Костишин.

ЗЕРНО ПЛОДИ ПРИНЕСЕ.

(Скитальцеви).

Ніч покрилась крилом чорним.
Мов мертвецька тишина,
Все по трудах в сон поклалось,
Лиш в скитальця сну нема.

Сидить мовчки серед ночі
Та з думками боресь він;
Вже не чує, як на вежі
Дванацяту дзвонить дзвін.

Він веде борбу з думками,
Шле далеко, де родивсь,
На Вкраїну, бо там же він
На світ Божий перш дививсь.

На похилу стару хату,
На ті верби, на садок,
На ту приспу, де матуся
Голубила діточок.

В ті луги, на ті левади,
На широкії лани,
В ту діброву, там де пташки
Щебетали що-весни.

Там всміхались дні діточі,
Чувсь щасливим, як сам пан.
Все минуло... днесь з чужини
Лиш думками лине там.

Щоб хоч з думкою ділити
Своє горе і тугу,
А той спів хоч в сні приснити,
Що линув гень по лугу.

Задумавшись, сам не знає,
Що за лихо дієсь з ним:
На розпуттю себе чує,
Зустрічаєсь все з чужим.

Серце вяне та нудьгує,
Кругом тихо хоч мак сій,
Думка думку налягає
Про неволю за край свій.

За що нарід у кайданах?
Чи не здібний рядить сам?
Чи вже доля так судила,
Щоб рядив ним тільки пан?

Він невольник... Його землю
Жидам, Ляхам роздають,
А для нього все замкнено,
Вже й учитись не дають.

Віз вже чути, тарахкоче,
Вже свитає Божий день,
А на вежі бє четверта:
Бам-бам, бам-бам, дзень-
[дзелень.

Сон морить 'го — він на силу
За побідою глядить,
Шлях до вольности шукає,
Щоб свобідно в світі жить.

Виринає знова думка:
Він тернистий бачить шлях,
Але борба поконає
І відвага... а не страх.

Як завзяття розгориться,
Без крови не обійдесь,
Тоді рабство повалиться,
Правда й воля усміхнесь.

І не згине зерно праці,
А стократний видасть плід:
Стане вільна Україна
І козацький славний рід!

ЖАРТИ.

Сім віків жінки.

1) дитина, 2) молода дівчина, 3) дівчина, 4) молода жінка, 5) молода жінка, 6) молода жінка, 7) молода жінка.

Двох найстарших селян із села розмовляє собі, до сонця вигріваючись:

— Бачиш, завтра зачинаю 80-ий рік життя. Горівки я не пив, тютюну не курив, а на бабів то я навіть не глянув.

— А я зовсім навпаки — каже другий. — Пити пив, курити курив а баби липли до мене, як бжоли до меду, а тепер минуло мені 70 літ.

— А бачиш, — каже перший — колиб ти був не пив і не курив і не дивився на бабів, то тепер уже мав би ти 80 літ.

Малий Івась уперве діставав ковнірець із справжньою краваткою. До Івасевого батька прийшов вуйко, але він навіть не запримітив цієї зміни в Івася. Вуйко говорив із Івасевим батьком про біржеві справи, про акції. Це сердить Івася і він каже вкінці: „Тепер є тут у кімнаті три мужчини у краватках!"

Шеф (до урядовця, якого приймає на службу): Відразу мушу вам сказати, що в мене мусить усе йти в порядку. Я не люблю богато говорити.

Урядовець: Ага, то пан директор напевно також жонатий!

Він: Для тебе зроблю все!

Вона: Так? Ну, то візьми ногу з моєї нагнітки!

Письменник: Ради Бога! Де задівся мій рукопис!? Вже певно дитина подерла!

Жінка: Алеж це неможливо! Дитина прецінь не вміє читати!

Жінка (до лікаря): Пане доктор, мій чоловік говорить крізь сон, чи не маєте якого лікарства...

Лікар: То дуже тяжко вилічити.

Жінка: Ні, я хотіла би лише такого лікарства, щоби він говорив виразнійше.

Учитель: Абстрактне слово мусить означати щось, що можемо собі подумати, що можемо собі уявити, але чого не можемо схопити, торкнутися. Кочерджук, чи можеш подати мені на це якийсь примір?

Ученик: Так, прошу пана професора, розжарене залізо.

Стара малпа. — Вуйку, покажи мені яку штуку!

— Я не вмію штук, дитинко.

— Ні, вуйку, мусиш уміти цікаві штуки, покажи!

— Чому?

— Бо, як вуйко приходить, то мама зараз каже: „І знов прийшла та стара малпа!"

Автор: Чи ви завважали щось замітного на вчорашній премієрі моєї комедії?

Критик: Так, раз сміялася публика кілька хвиль.

Автор: Так? На котрій дії?

Критик: На перерві.

Судця: Отже ви кажете, що ви вбили пса вашого сусіда у власній обороні, якаж це була оборона?

Обвинувачений: Пане судця, той пес усе будив гавканням мою жінку, коли я в ночі вертав до дому.

Господиня (до служниці): Якби прийшла моя кравчиня, то скажеш, що я пішла на залізницю напроти мого чоловіка, а якби мій чоловік прийшов, то скажеш, що я пішла до моєї кравчині.

— Ось тут маєте десять центів, бідний чоловіче, і скажіть мені, чому ви так низько впали?

— Я мав цю саму слабу сторону, що ви, ласкава пані, роздавав гроші!

Батько (до своїх чотирох дочок): Але тепер, дівчата, крайна пора, щоби ви пошукали собі чоловіків! (До' своїх трьох синів): А по вас хочу сподіватися, що ніодин з вас не буде такий дурний, щоби оженився!

САЛЬОМЕЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА ПРИЇЗДЖАЄ В АМЕРИКУ НА КОНЦЕРТИ

НЮ ЙОРК, 23. грудня. — Відома українська артистка-співачка Сальомея Крушельницька поробила вже зарядження зі своїм імпресаріом італійським композитором Ічіліо Садуном та виїзджає на американську концертову туру з Італії дня 10. січня 1928. року.

Перший концерт дасть вона в Ню Йорку ,дня 4. лютого, в великій ґалі Мекка, на 130 Вест 56-а Стр.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць листопад 1927 року.

ВІДДІЛ 1.

Бр. св. Андрея в Шамокін, Па.

Жертви з каси відділу	$—
Жертви від части членів проголошено.	
Дісланo жертви від членів	45.00
Дісланo дрібних жертв з пушок	6.02
Разом	$51.02
Возняк Лука (за р. 1926-7)	$2.00
Бендас Лука	1.00
Бобак Петро	1.00
Вишовський Сидор	1.00
Поплавська Ева	1.00
Смалець Варвара	1.00
Квасньовська Теодосія	1.00
Цьолка Іван	1.00
Лацко Іван	1.00
Семан Іван	1.00
Масцюх Гнат	1.00
Сімкус Станислав	1.00
Піх Анна	1.00
Мерена Микола	1.00
Ковальчик Кость	1.00
Хрущ Лука	1.00
Фрідман Йосиф	1.00
Семан Лев	1.00
Гуретяк Лука	1.00
Янищак Василь	1.00
Копач Іван	1.00
Мазур Михайло	1.00
Басалиґа Гнат	1.00
Басалиґа Анна	1.00
Цьолка Тимко	1.00
Демчак Іван	1.00
Слодичко Йосиф	1.00
Дзьобко Григорій	1.00
Дзьобко Петро	1.00
Дзюмбеляк Андрій	1.00
Ференц Іван	1.00
Корбич Роман	1.00
Куляида Пилип	1.00
Дзвінчик Михайло	1.00
Ярема Ольга	1.00
Курилів Василь	1.00
Поливка Семен	1.00
Габура Никифор	1.00
Габура Евгенія	1.00
Габура Олена	1.00
Півонтковський Іван	1.00
Барна Семен	1.00
Барна Іван	1.00
Кухта Іван	1.00
Панчар Олекса	1.00

ВІДДІЛ 14.

Тов. Буковина в Ню Йорку, Н. Й.

Жертва з каси відділу	$25.00
Жертви від членів	—
Разом	$25.00

ВІДДІЛ 32.

Тов. Єдність у Форбс Руд, Па.

Жертви з каси відділу	$—
Жертви від части членів	11.51
Разом	$11.51
Бурдинюк Василь	$ 50
Бурдинюк Іван	50
Довганюк Юрко	50
Довганюк Іван	50
Фабян Дмитро	50
Филипович Юрій	50
Гутник Николай	50
Гудима Василь	50
Омахіль Еміль	50
Омахіль Володимир	50
Семенко Олекса	50
Верстюк Юрко	50
Нагроцький Казимир	50
Брага Михайло	50
Мадій Антін	50
Семенко Дмитро	51
Шеленко Михайло	50
Шолодин Петро	50
Ашенбренер Іван	50
Довганюк Юрко	50
Семенко Дмитро	50
Гутник Пилип	50
Лизиніков Семен	50

ВІДДІЛ 43.

Бр. св. Василія в Сімпсон, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Жертва з каси відділу	$ 5.00
Дісланo від членів	11.00
Разом	$16.00
Гурчик Михайло	$1.00
Єдинак Дмитро	1.00
Лагода Василь	1.00
Романовський Іван	1.00
Телічко Софрон	1.00
Коваль Григорій	1,00
Рогалевич Теодосія	1.00
Бабей Агафія	1.00
Кравець Ігнатій	1.00
Новицький Митрофан	1.00
Лагода Константин	1.00

ВІДДІЛ 47.

Тов. ім. Богдана Хмельницького в Мілвокі, Віс.

Жертви з каси відділу	$—
Жертви від части членів	15.00
Разом	$15.00
Брендзей Гнат	$1.00
Кожушок Ілія	1.00
Маґеровський Павло	1.00
Михайлишин Никола	1.00
Михайлишин Павло	1.00
Ман Текля	1.00
Стадник Михайло	1.00
Томащур Григорій	1.00
Задорожний Василь	1.00
Адамчук Михайло	1.00
Чабак Дмитро	1.00
Дзидзан Ілько	1.00
Кудринський Микола	3.00

ВІДДІЛ 56.

Бр. св. Івана Хрестителя в Вілінґ, В. Ва.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$10.50
Дрібні жертви з пушок	1.50
Дохід з підприємства	43.10
Разом	$55.10
Адамяк Йосиф	$1.00
Антошків Іван	50
Федчак Григорій	1.00
Гиляк Іван	1.00
Петрик Пар. Мартин	1.00
Реваковський Василь	3.00
Солецький Йосиф	1.00
Вітенко Петро	1.00
Вербицький Петро	1.00

ВІДДІЛ 59.

Тов. Українська Січ в Бріджпорт, Конн.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$2.30
Разом	$2.30
Венгринович Володимир	$1.00
Максимів Іван	1.00
Польчук Віктор	30

ВІДДІЛ 63.

Тов. Січ у Форд Сіті, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$7.77
Разом	$7.77
Теплий Йосиф	$1.00
Опалка Марцель	1.00
Гутман Михайло	1.00
Магдій Ілько	1.00
Вархоляк Філярет	1.00
Сінявський Данько	1.00
Драч Микола	52
Бобак Ілько	50
Церпяк Войтіх	50
Гуцуляк Іван	25

ВІДДІЛ 76.

Бр. св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Жертва з каси відділу	$14.40
Жертви від части членів	93.00
Дрібні жертви з пушок	17.60
Разом	$125.00
Лисак Олекса	$1.00
Лисак Микита	1.00
Еаніт Дмитро	1.00
Бабій Іван	1.00
Буржиць Параскевія	1.00
Буць Василь	1.00
Бибель Павло	1.00
Ціж Семен	1.00
Чудик Дмитро	1.00
Хащевський Микола	1.00
Денис Василь	1.00
Дуфлян Михайло	1.00
Галаєць Іван	1.00
Гинда Іван	1.00
Гошилик Микола	1.00
Галько Стефан	1.00
Гузар Андрій	1.00
Горішний Гринько	1.00
Ґадамус Максим	1.00
Ґрип Дмитро	1.00
Гима Теодор	1.00
Іванців Йосиф	1.00
Явчак Микола	1.00
Куций Андрій	1.00
Кучер Йосиф	1.00
Крайц Іван	1.00
Коваль Олекса	1.00
Лисак Іван	1.00
Матвіяшин Лука	1.00
Мручак Василь	1.00
Нагребецький Василь	1.00
Ониськів Семен	1.00
Польовий Михайло	1.00
Петрейко Андрій	1.00
о. Понятишин Петро	1.00
Рубас Петро	1.00
Сломушинський Василь	1.00
Стойко Роман	1.00
Стойко Стефан	1.00
Скочипець Теодор	1.00
Свербивус Стефан	1.00
Ставицький Онуфер	1.00
Струк Григорій	1.00
Сороколіт Максим	1.00
Сворінь Роман	1.00
Стахура Василь	1.00
Стиранець Михайло	1.00
Сухий Іван	1.00
Швець Юрій	1.00
Шаран Антін	1.00
Васильків Стефан	1.00
Вацлюк Михайло	1.00
Витязь Олекса	1.00
Вибудовський Адам	1.00
Гамадик Йосиф	1.00
Гошилик Анна	1.00
Виндюк Олекса	1.00
Бибель Марко	1.00
Брич Теодор	1.00
Хринівський Михайло	1.00
Хринівський Стефан	1.00
Дідилівський Андрій	1.00
Дмитрик Стефан	1.00
Горбач Данько	1.00
Гусак Іван	1.00
Голубович Іван	1.00
Горішний Йосиф	1.00
Громада Іван	1.00
Каритник Дмитро	1.00
Кібордин Семко	1.00
Коморник Стефан	1.00
Кравчук Стефан	1.00
Лапчак Лука	1.00
Луців Дмитро	1.00
Макар Дмитро	1.00
Нагай Тимко	1.00
Пилипів Дмитро	1.00
Пристаюк Антін	1.00
Пристаюк Олена	1.00
Полегонький Олекса	1.00
Плугівський Олекса	1.00
Романишин Павло	1.00
Робак Станислав	1.00
Сломушинський Григорій	1.00
Стойко Василь	1.00
Тимонко Михайло	1.00
Тарнавський Йосиф	1.00
Василик Семен	1.00
Волошин Юрій	1.00
Жидовник Михайло	1.00
Зілінський Іван	1.00
Сикирицький Гавриїл	1.00
Андрашко Стефан	1.00

ВІДДІЛ 81.

Бр. св. Петра і Павла в Балтимор, Мд.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від части членів	$11.00
Разом	$11.00
Ястремський Михайло	$2.00
Добропольський Петро	1.00
Ґітнар Стах	1.00
Буката Олекса	1.00
Буката Іван	1.00
Кравчук Данило	1.00
Бавровський Ігнатій	1.00
Бавровський Іван	1.00
Хімяк Антін	1.00
Винницький Еміль	50
Буката Петро	50

ВІДДІЛ 82.

Бр. св. Петра і Павла в Ню Александрія, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$10.00
Дохід з підприємства	17.25
Разом	$27.25
Балик Михайло	$1.00
Балик Данько	1.00
Дзира Олекса	1.00
Гайдук Микола	1.00
Питак Семко	1.00
Шпляк Теодор	1.00
Півінський Іван	1.00
Вітівський Теодор	1.00
Пішко Йосиф	1.00
Гуменчук Михайло	1.00

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

Збірка для потерпівших від повені.

На братськім мітінґу здав своє справоздання делеґат з 4 Конґресу Обєднання, котрий відбувся 26. жовтня 1927. Усі присутні приняли з признанням звіт про роботу Обєднання у теперішному часі, бо здають собі справу, що якби не Обєднання, то наш нарід спавби дійсно сном блаженних, як се діється у декотрих місцевостях, де він спить і де трудно його збудити.

Делеґат представив присутним, що у нас треба заснувати комітет, який занявбися збіркою, як се діється по других місцевостях. Комітет засновано, а слідуючі громадяни зголосилися з охотою піти за збіркою: С. Миливець, Йос. Теравський, Іван Гарванко і П. Сас. Вони пішли по хатах. Жертвували: О. Прокоп $5.00; М. Біян і Т. Труш по $3.00; по $2.00: Т. Ґула, П. Сас, С. Лучишин, М. Цицик, Ф. Музика, Ст. Срібун, Ст. Мисливець, Гр. Січка; по $1.00: С. Качмар, М. Заячковський, Ст. Сенчишин, К. Стробіцький, Т. Марущак, В. Шатинський, Гр. Косовський, П. Доланський, І. Сивий, М. Подоляк, Ів. Подоляк, Дм. Сивий, Анд. Марків, М. Кавчишин, М. Ґера, Ів. Цицик, Гр. Іванський, М. Турко, Й. Босак, Ів. Ковалик, М. Кузян, Ів. Білецький, Т. Данило, П. Гринишин, П. Гамбіцький, Ів. Білинський М. Мальговський, С. Іваночко, Ант. Гарванко, Ст. Мальговський, М. Халус, М. Казьо, Т. Човган, Ів. Гарванко, М. Гець; по 75 ц.: П. Старобжанський; по 50 ц.: П. Заньчковський, О. Тимчишин, Д. Марцінишин, Дм. Качмар, Дм. Скаврика, М. Процак, М. Андрусишин, С. Немчик, В. Шушкевич, О. Мацей, Т. Особа, Ст. Гливяк, Т. Богоніс, Марія Теравська, Ів. Маер, М. Долеґа, Й. Теравський, Ів. Ліщинський, Ст. Рожак, М. Гробельський, М. Босак, Ст. Марущак, П. Процак, Ів. Букай, Ю. Цицик; по 25 ц.: М. Паславський.

У М. Базилюка на хрестинах Іван Гичка зібрав $4.65.

Онуфрій Прокіп жертвував на сю ціль пуделко цукорків на вигравку.

Комітет післав дівчата по хатах, щоби розпродали тикети й дівчата з охотою взялися до роботи. Тими дівчатами були: Катерина Качмар, Марія Заячковська, Анна Сасс і Катерина Марцінишин. Вони розпродали тикетів на $10.00.

Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, жертвувало з каси 10 долярів. Разом зібрано $101.15.

Гроші вислано до Обєднання.

Петро Сасс, секретар.

—o—

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Парохія на Інвалідів.

Укр. гр. кат. парохія св. Арх. Михаїла зложила $150 на інвалідів.

Гроші переслано до Обєднання.

о. Сполітакевич.

—o—

ПОРТЛЕНД, ОРЕ.

Товариство Івана Франка, від. 92. У. Н. Союза, для потерпівших від повені.

На допомогу потерпівшим від повені в Старім Краю зложили жертви слідуючі члени:

По $2.00: С. Богачик, Г. Пелех, К. Топорович, і М. Собода; по $1.00: Ст. Олещук і О. Кіча.

Разом зібрано $10.00.

Згадані гроші вислано до Обєднання.

Гавриїл Пелех.

—o—

НЮ КЕСЛ, ПА.

На Українських Інвалідів.

Йосиф Мельник зібрав $18.50. Жертвували по $2.00: Й. Мельник, Ів. Громяк, Н. Базилінський, Ю. Базилінський; по $1.00: Анна Мельник, Ст. Козак, А. Ліско, М. Петрович, Ів. Ковальчук, Ів. Ґела, Ів. Сибидло, П. Базилінський; по 50 ц.: А. Наконечний, В. Михалойко, М. Лазута, Ів. Дацько, М. Проць.

Разом зібрано $18.50.

Гроші переслано через Обєднання.

Управа Укр. Леґіону.

БАЙОН, Н. ДЖ.

З панахиди на Українських Інвалідів.

Підчас панахиди в церкві Успенія Пр. Діви Марії в Байон, Н. Дж., зібрав підписаний $10.44 на Українських Інвалідів. Гроші переслано через Обєднання до Галичини.

о. І. Захарко.

ҐРЕЙТ МЕДОВС, Н. ДЖ.

Члени тов. Любов, від 143. У. Н. Союза, жертвам повені.

Слідуючі члени тов. Любов зложили свої жертви на потерпівших від повені.

По $2.00: С. Рило, П. Ландяк; по $1.00: М. Запотоцький, Дм. Вусатий, Гр. Дубас, М. Ожієвський, К. Данилюк; по 50 ц.: Гр. Макутра, Ева Дудяк; Ст. Ожієвський 25 ц.

Разом $11.25.

Гроші переслано через Обєднання.

Товариство Любов, від. 143, в Ґрейт Медовс, Н. Дж.

ЖАРТИ.

— Ну, Івасю, ти був учора вперше на концерті, щож там було?

Івась: Якась пані кричала, бо забула в дома рукави від суконки, а вейтер ґрав до цього на фортепяні.

—o—

Мандрівник: Раз зайшов я у джунґлі і там мене обскочило стадо малп. Я найшовся у великій небезпеці, але товариш виратував мене!

— Якжеж він пізнав вас серед стільки малп?

—o—

Господиня (до служниці): Що рана повторяється ця сама історія. Все встаєш за пізно, ніколи нема сніданку на час! Як довго ще мушу цим іритуватися?

Служниця: Ще пятнацять разів, прошу пані! Нині пятнацятого, а першого я відходжу!

—o—

— Кохана, ходи, приложи свою рученьку до моїо серця! Скажи, що чуєш?

— Ох, щось чудового! Портфель, повний грошей!

—o—

Прохожий (до хлопця на вулиці): Чомуж ти не пильнуєш свого братчика? Його може прецінь авто переїхати.

Хлопець: Нiщо не шкодить, вдома ще є один такий самий! То близнюк!

—o—

— Пане професор, вам завдячую все моє знання!

— Ах, прошу, не оплатиться згадувати такої дрібнички!

—o—

Жінка (до чоловіка): Купи мені це футро!

Чоловік: Бійся Бога! Чи не бачиш скільки воно кошгує!?

Жінка: Нічого! Через зиму заощадимо, не будемо опалювати твоєї кімнати.

—o—

Гість (до барбера): Вода на поріст волосся, що ви мені її продали, то звичайний обман. Я ужив її лише один раз і вилізло мені волосся до решти.

Барбер: Очевидно длятого, щоби зробити місце новому золоссю.

—o—

Перед і після шлюбу.

— Мамо, нині я посперечалася з моїм нареченим. Хто з нас повинен уступити?

Мати: Перед шлюбом ти, а по шлюбі він.